

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa P. S.

przeciwko K. D.

w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym

wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 2 września 2004 r.,

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 października 2014 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego -Sądu Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w B.

z dnia 16 stycznia 2014 r.,

1. oddała zażalenie,

2. r.pr. E. K. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o stawkę podatku VAT.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w B. postanowieniem z 16 stycznia 2014 r. odrzucił skargę P. S. o wznowienie postępowania w sprawie przeciwko K. D. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego „zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z 2 września 2004 r., sygn. akt V Po .../04”. W uzasadnieniu podał, że skarga została wniesiona 28 grudnia 2011 r. Jako podstawę prawną skargi wskazano art. 403 § 1, § 2 i § 3 pkt 1 i 2 k.p.c. Jednocześnie skarżący stwierdził, iż sprawa ma związek ze sprawami V P .../03 i V P .../07. Ponadto 28 grudnia 2011 r. P. S. złożył również skargę o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. VI Pa .../05. Skarga ta została rozpoznana pod odrębną sygnaturą (VI Pa .../12) i postanowieniem z 26 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy odrzucił tę skargę. Postanowienie to nie zostało zaskarżone (uprawomocniło się 10 lutego 2012 r.). Dnia 26 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy uznał się niewłaściwy co do pozostałej części skargi o wznowienie i w zakresie wznowienia postępowań zakończonych w Sądzie Rejonowym w B. – sprawy P .../03 oraz V P .../07 – przekazał ją do rozpoznania temu Sądowi.

Uzasadniając odrzucenie skargi o wznowienie postępowania zakończonego (w pierwszej instancji) wyrokiem Sądu Rejonowego z 2 września 2004 r., sygn. V Po .../04, Sąd Okręgowy (w obecnej sprawie) za przyczynę wskazał przekroczenie terminu z art. 408 k.p.c. Objęty skargą wyrok zapadł 2 września 2004 r. Skarżący (powód) wniósł apelację od tego wyroku, którą oddalił Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z 9 czerwca 2005 r., sygn. VI Pa .../05. Skarga o wznowienie została wniesiona 28 grudnia 2011 r. Uplłynął więc okres dłuższy niż 5 lat. Nie ma podstaw do stosowania wyjątku (gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana), gdyż w skardze o wznowienie nie powołano okoliczności innych niż wymienione w art. 403 § 1, § 2 i § 3 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący był na posiedzeniu 2 września 2004 r., poprzedzającym rozstrzygnięcie w sprawie V Po .../04, a zatem mógł realizować swe uprawnienia procesowe. Z tych przyczyn skarga o wznowienie postępowania została odrzucona na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 408 k.p.c. oraz art. 416 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na odrzucenie skargi zarzucono naruszenie: 1) art. 409 k.p.c. w związku z art. 410 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c., a tym samym przedwczesność postanowienia przez nierzetelne ustalenie przez Sąd

podstaw wznowienia objętych skargą z 28 grudnia 2011 r. o wznowienie postępowania, zaniechanie przez Sąd ustalenia jej podstaw zgodnie z intencją skarżącego wyrażoną w treści całej skargi, a nie tylko przytoczonych przez powoda przepisów, zaniechanie wezwania powoda do uzupełnienia skargi, a w konsekwencji nieuzasadnione przyjęcie, iż skarga jest spóźniona, Sąd pominął między innymi okoliczność, iż powód po ogłoszeniu prawomocnego wyroku z 9 czerwca 2005 r., sygn. akt VI Pa .../05, już w piśmie z 22 lipca 2005 r., skierowanym do Sądu Okręgowego w B. wskazywał na konieczność wznowienia tego postępowania wobec nowych okoliczności, lecz skardze tej do chwili obecnej nie nadano właściwego biegu; 2) art. 408 w związku z art. 410 k.p.c. przez dowolne przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie występuje wypadek wyjątkowy, w związku z którym powód może żądać wznowienia postępowania także po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku, gdyż w procesie zarówno w I instancji, jak również w II instancji zakończonym wyrokiem z 9 czerwca 2005 r., sygn. akt VI Pa .../05 Sądu Okręgowego, wskutek naruszenia przepisów prawa został pozbawiony możliwości działania, a w konsekwencji nieuzasadnione przyjęcie, iż złożona przez powoda skarga jest spóźniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty zażalenia nie są zasadne.

Skarga o wznowienie postępowania została odrzucona ze względu na termin z art. 408 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem - *„Po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana”*.

Niezasadny jest zarzut, że postanowienie o odrzuceniu skargi było przedwczesne wobec „nierzetelnego ustalenia przez Sąd podstaw wznowienia”, skoro termin wznowienia postępowania z art. 408 k.p.c. ma zastosowanie do wszystkich podstaw wznowienia, czyli nawet tych niewskazanych w skardze o wznowienie. Niezależnie, nie ma racji skarżący, że to Sąd powinien ustalać podstawy wznowienia, skoro określenie podstaw wznowienia należy do skarżącego.

Skarga o wznowienie postępowania nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia (jak apelacja), lecz kwalifikowanym, czyli tylko określone podstawy mają znaczenie dla wznowienia postępowania, a jeśli nawet wystąpią, to żądanie wznowienia jest możliwe tylko w zakreślonym ustawą terminie (art. 408 k.p.c.).

Bezpodstawnie skarżący odwołuje się także do wyjątku z art. 408 k.p.c. *in fine*, gdyż nie był pozbawiony możliwości działania w sprawie, w której zapadł wyrok objęty skargą. Chodzi tu o faktyczną niemożność działania, co różni się od braku udzielenia stronie przez sąd stosowanego pouczenia na podstawie art. 5 k.p.c. Pozbawienie możliwości działania, które ma na uwadze regulacja art. 408 k.p.c. nie musi być tożsame z pozbawieniem strony możliwości obrony jej praw jako przesłanki nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. Orzecznictwo wyjaśnia, że naruszenie art. 5 k.p.c. nie powoduje nieważności postępowania, albowiem nie jest to sytuacja pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, lecz może być jedynie rozważana jako naruszenie przepisów postępowania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 7 listopada 2007 r., II CSK 286/07, LEX nr 490414 i z 2 lutego 2011 r., I UK 293/10, LEX nr 811821). Ponadto nie każda podstawa nieważności postępowania (art. 379 k.p.c.) może być podstawą skargi o wznowienie postępowania (art. 401 k.p.c.). W przypadku skargi o wznowienie postępowania zakres ten jest węższy. Art. 401 pkt 2 k.p.c. wymienia pozbawienie możliwości działania, jednak skarżący w skardze o wznowienie postępowania nie odwołuje się do tego przepisu (podstawy), a jeżeli nawet czynił to pośrednio, wskazując na brak pouczenia przez Sąd, to jest to wniosek niezasadny, gdyż jak zauważono, nie jest to sytuacja składająca się na nieważność postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., a tym bardziej sytuacja w której strona został pozbawiona możliwości działania (art. 408 k.p.c. *in fine*).

Sąd nie naruszył art. 409 k.p.c., gdyż jest to przepis skierowany do strony i jedynie potwierdza powyższe, czyli, że to strona ma obowiązek określenia podstawy wznowienia, dlatego nie jest tak, że to Sąd powinien poszukiwać podstawy wznowienia w skardze o wznowienie. Zażalenie pomija, że wyrok Sądu Rejonowego w B. z 2 września 2004 r., V Po .../14, został wydany w sprawie z powództwa skarżącego o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Rejonowego w B. z 24 kwietnia 2004 r., V P .../03. Tym ostatnim wyrokiem

zasądzono od skarżącego (wówczas pozwanego) wynagrodzenie i odszkodowanie na rzecz K. D. Czyli skarga o wznowienie odnosi się do wyroku z 2 września 2004 r., V Po .../14, w którym sprawa została rozstrzygnięta na podstawie art. 840 k.p.c. Już wtedy Sąd Rejonowy w uzasadnieniu tego wyroku stwierdził brak jakichkolwiek podstaw z art. 840 k.p.c. do uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego, a ponadto zauważył, że zeznania świadków w pierwotnej sprawie (zakończony wyrokiem z 24 kwietnia 2004 r.) nie stanowiły podstawy do uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego. Odwoływanie się więc do zeznań świadków w sprawie głównej (pierwotnej), nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania od wyroku oddalającego powództwo przeciwegzekucyjne, gdyż wówczas punkt ciężkości przenosi się na przesłanki z art. 840 k.p.c., a nie na zasadność rozstrzygnięcia w sprawie pierwotnej. Ta ogólna uwaga wykracza ponad potrzebę argumentacji, gdyż w tej sprawie decydował termin z art. 408 k.p.c. Innymi słowy w obecnej sprawie nie miała znaczenia ocena „fałszywych zeznań świadków” jako ewentualnej podstawy wznowienia postępowania w sprawie pierwotnej (V P .../03).

Nieuprawnione jest też twierdzenie, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania został zachowany, gdyż skarżący „już w piśmie z 22 lipca 2005 r. skierowanym do Sądu Okręgowego w B. wskazywał na konieczność wznowienia postępowania zakończony wyrokiem z 9 czerwca 2005 r., V Pa .../05”. Zarzut nie jest zasadny, gdyż pisma z 22 lipca 2005 r. nie można łączyć z obecną skargą i uznać „za początek postępowania o wznowienie postępowania w tej sprawie”. Przede wszystkim dlatego, że treść tego pisma w aspekcie formalnym i merytorycznym nie wskazuje i nie wykazuje, że była to skarga o wznowienia postępowania. Nawet gdyby próbować tak przyjąć, to skarżący pomija – na co zwrócił już uwagę Sąd Najwyższy w tej sprawie w postanowieniu z 9 października 2013 r., I PZ 10/13 – że sprawa ze skargi o wznowienie postępowania zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z 9 czerwca 2005 r. (V Pa .../05) została zakończona postanowieniem tego Sądu z 26 stycznia 2012 r. (VI Pa .../12), odrzucającym skargę o wznowienie z 28 grudnia 2011 r. Nie można też zaniechać dalszej uwagi, że procesowo nieprawidłową jest sytuacja, gdy Sąd prowadził dwa postępowania o wznowienie, czyli od wyroku Sądu pierwszej

instancji (z 2 września 2004 r., V Po .../04) i od wyroku Sądu drugiej instancji (z 9 czerwca 2005 r., V Pa .../05), jako że sprawę o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego zakończono wyrokiem Sądu Okręgowego z 9 czerwca 2005 r. i dlatego powinno toczyć się tylko jedno postępowanie o wznowienie, skoro to ten wyrok (Sądu drugiej instancji) zakończył sprawę oddaleniem apelacji od wyroku oddalającego powództwo przeciwegzekucyjne. Wadliwość ta ostatecznie nie wpływa na ocenę zażalenia.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 361 k.p.c., gdyż nie budzi wątpliwości, że podstawą odrzucenia skargi był termin z art. 408 k.p.c.

Nie został naruszony art. 410 k.p.c., gdyż skarga zasadnie została odrzucona, jako wniesiona po upływie przepisane terminu.

Z tych motywów oddalono zażalenie na odrzucenie skargi o wznowienie postępowania.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono z uwzględnieniem podanej wartości przedmiotu zaskarżenia oraz § 6 pkt 5, § 11 pkt 2, § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.